

GRAĐANI U FOKUSU – DECENTRALIZACIJA I LOKALNE RAZVOJNE POLITIKE

Tomislav Tolušić, dipl.iur

Zagreb, rujan 2015.

POJAM DECENTRALIZACIJE

- **Formalni:** Decentralizacija označava onu vrstu organizacije kojom se upravljanje ili rukovođenje prenosi s centralnih organa na niže. U tom slučaju ti niži organi imaju manju ili veću samostalnost u organizaciji i načinu obavljanja poslova. U stabilnim društvenim prilikama dolazi do veće decentralizacije organizacija, u vrijeme socijalnih potresa, ratova i revolucija organizacije teže strogoj hijerarhiji. Decentralizacija je zajednički naziv za niz mjera kojim se nastoji spriječiti pretjerana koncentracija stanovništva i gospodarstva u jedno ili svega nekoliko središta, pri čemu veliki dijelovi zemlje ostaju bez stanovništva i slabije se gospodarski razvijaju.
- **Neformalni:** Power to the people odnosno vlast i ovlasti što bliže narodu, na njima najbližoj mogućoj razini.

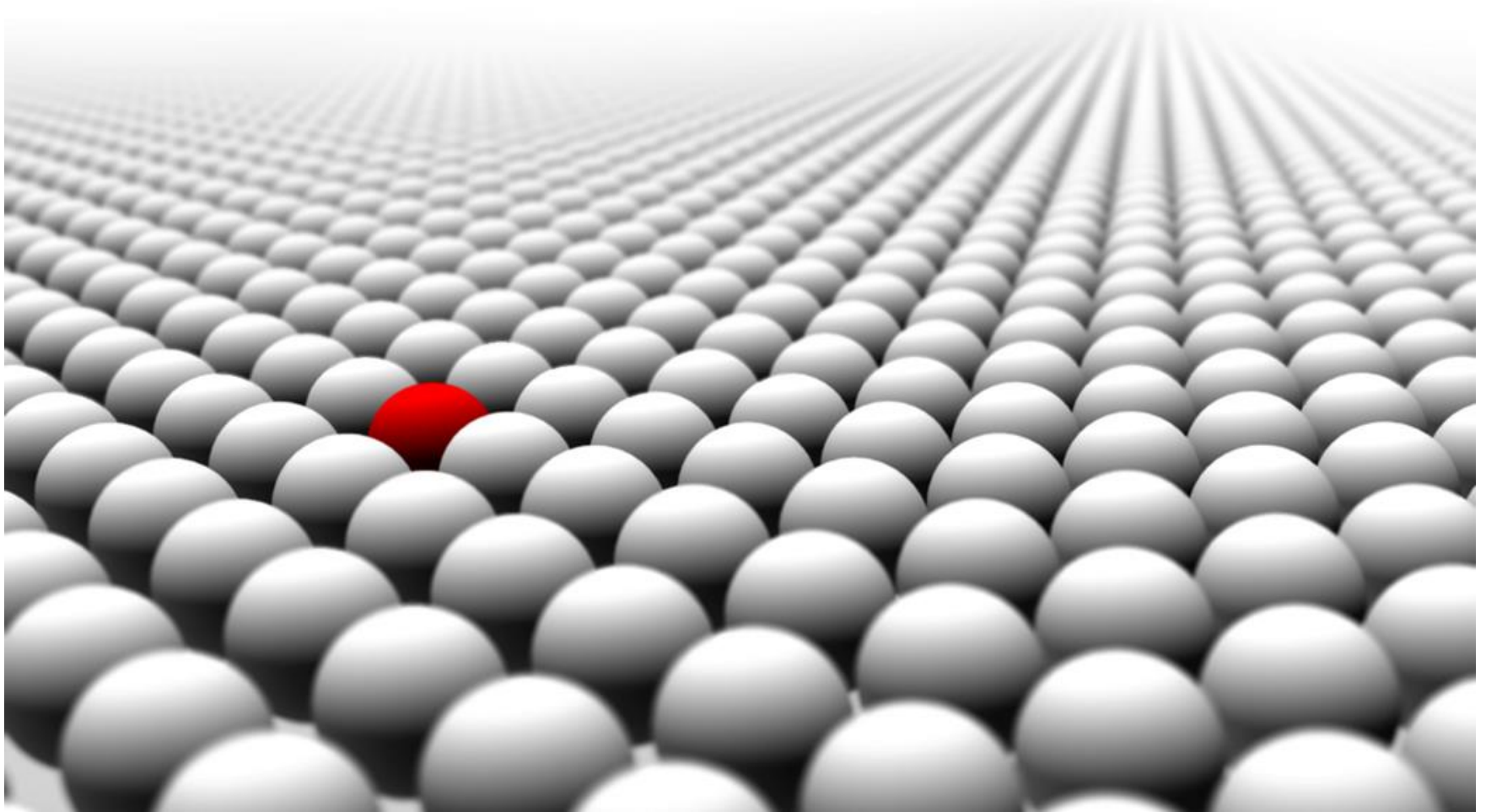

TKO JE GLAVNI LIK U PRIČI DECENTRALIZACIJE?

- DRŽAVA?
- OPĆINA?
- GRAD?
- ŽUPANIJA?
- SLUŽBENICI?
- UHLJEBI?
- POLITIČARI?
- MEDIJI?

POJEDINAC

ŽUPANIJE	GRADOVI	OPĆINE	
20	128	428	HRVATSKA
10	12	143	BIH
12	36	351	ALBANIJA
50	133	900*	GRČKA
5		98	DANSKA
380	913	2.479*	POLJSKA
101		36.697*	FRANCUSKA
343	117	13.400*	NJEMAČKA

Teritorijalna reforma bez promjena u financijskim izvorima lokalnih jedinica ne dovodi ni do kakvih promjena u mogućnostima financiranja i obavljanja šireg kruga javnih poslova.

U tom smislu teritorijalna reforma sama po sebi nije decentralizacijska mjera!

Današnje nadležnosti:

Ustav Republike Hrvatske propisuje županiju kao jedinicu područne (regionalne) samouprave koja obavlja poslove od područnoga (regionalnog) značaja, a osobito poslove koji se odnose na školstvo, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu te planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova

Današnji prihodi:

- županijski porezi, naknade, doprinosi i pristojbe,
- prihodi od stvari u njezinom vlasništvu i imovinskih prava,
- prihodi od trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u njezinom vlasništvu, odnosno u kojima ima udio ili dionice,
- prihodi od naknada za koncesiju koje daje njezino predstavničko tijelo,

Današnji prihodi:

- novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje sama propiše u skladu sa zakonom,
- udio u zajedničkim porezima s Republikom Hrvatskom (prije svega udio u porezu na dohodak),
- sredstva pomoći i dotacija Republike Hrvatske predviđena u državnom proračunu,
- drugi prihodi određeni zakonom (uglavnom prihodi od europskih projekata)

KAOS U NADLEŽNOSTIMA NA PRIMJERU Virovitičko-podravske županije

Institucije kojima je **osnivač županija**:

- 15 osnovnih i 8 srednjih škola i učenički dom
- Opća bolnica, Dom zdravlja, Zavod za hitnu medicinu i Zavod za javno zdravstvo
- Zavod za prostorno uređenje
- Javna ustanova za zaštićene prirodne vrijednosti
- Županijska razvojna agencija VIDRA

KAOS U NADLEŽNOSTIMA NA PRIMJERU Virovitičko-podravske županije

Institucije (izvršitelji) kojima je osnivač **centralna država:**

Inspekcije:

- Turistički inspektor
- Inspektor rada
- Rudarski inspektor
- Tržišni inspektor
- Prosvjetni inspektor
- Poljoprivredni inspektor
- Vodopravni inspektor
- Veterinarski inspektor
- Stočarski inspektor
- Vinarski inspektor
- Sanitarni inspektor
- Građevinski inspektor
- Inspektor nadzora zaštite okoliša
- Inspekcija prometa
- Sportski inspektor???

Ostala tijela državne uprave i proračunski korisnici:

- Ured državne uprave
- Centar za socijalnu skrb
- Porezna uprava
- Državna geodetska uprava (katastar)
- Državna uprava za zaštitu i spašavanje
- Državni zavod za statistiku
- Ministarstvo obrane – područni ured za poslove obrane
- Policijska uprava
- Ispostava agencije za plaćanja u poljoprivredi
- Ispostava Hrvatske poljoprivredne agencije
- Ispostava poljoprivredne savjetodavne službe
- Ispostava Hrvatskih voda
- Ispostava Hrvatskih šuma

Ostala tijela državne uprave i proračunski korisnici:

- HEP
- Hrvatski zavod za zapošljavanje
- Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
- Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
- Državni arhiv
- Općinski i prekršajni sud, državno odvjetništvo

2020. HRVATSKE ŽUPANIJE POKRETAČ RAZVOJA SVOG TERITORIJA

Preuzimanje novih ovlasti:

- Prijenos poslova ureda državne uprave na županije i lokalne jedinice (matice), uz racionalizaciju i povećanu efikasnost
- Preuzimanje ovlasti inspekcijskog nadzora u prvom stupnju u svim mogućim područjima (i nadležnost i službenike)
- Preuzimanje upravljačkih prava nad školstvom i zdravstvom u punom smislu te riječi, uključujući i sustav plaća i kolektivnog pregovaranja, racionalizacija i povećana efikasnost. Osnivačka prava nad ustanovama visokog školstva na svom području.
- Potpuna decentralizacija sustava socijalne skrbi, s posebnim naglaskom na Centre za socijalnu skrb. Prijenos i kontrola u socijalnim pravima u prvom stupnju uz daljnju reformu sustava socijalnih potpora
- Nadzor nad raspolaganjem poljoprivrednim zemljištem u prvom stupnju
- Jačanje statusa razvojnih agencija kao regionalnih koordinatora
- Kontrola nad izgradnjom poduzetničkih zona u županiji

2020. HRVATSKE ŽUPANIJE POKRETAČ RAZVOJA SVOG TERITORIJA

Preuzimanje novih ovlasti:

- Upravljanje sustavima navodnjavanja
- Prijenos poslova i ovlasti u poslovima katastra i gruntovnice, u svrhu bržeg i kvalitetnijeg gospodarskog razvoja i pozitivnije poduzetničke klime
- Obvezna suglasnost državnim tvrtkama koje djeluju na području županije na godišnje planove ulaganja i izvješća o radu za sve djelatnosti koje provode (HŽ, HŠ, HV, HC, HAC, HEP)
- Preuzimanje ovlasti DUUDI-ja u raspolaganju državnom/županijskom imovinom na teritoriju županije
- Nova statistička podjela Hrvatske na 5 statističkih regija, posebni operativni programi za svaku statističku regiju uz mogućnost realokacije određenog postotka financijskih sredstava direktno na statističku regiju
- Koordinacija regionalnog razvoja i odluka o svim projektima na razini Partnerskog vijeća svake statističke regije

KOLIKO TO KOŠTA DRŽAVU?

Ništa.

Oni iznosi koji su sada predviđeni u državnom proračunu za te poslove trebaju se spustiti na županije. I poslovi ali i novci.

Županije trebaju provesti racionalizaciju i višak prihoda iskoristiti za povećanje kvalitete života pojedinca.

Moguće varijante povećanja prihoda JLPRS:

- Regulacija poreznih stopa na kvalitetniji (normalniji) način
- Prihodi od koncesija (primarno eksploatacija prirodnih dobara), zakupa i prodaje poljoprivrednog zemljišta porez na dobit lokalni porez
- Drugačija raspodjela prihoda od PDV-a

2020.

2020. Građani mogu i moraju biti u fokusu.

Jedino pitanje je imamo li hrabrosti i volje to ostvariti...

HVALA NA PAŽNJI!

